

NOTAT

Til: Styret
Fra: Rektor
Om: Forslag til rammefordelingsmodell for NTNU

Tilråding:

1. Styret viser til rektors vurderinger og vedtar *modell B*, slik den er beskrevet i saksfremlegget, som rammefordelingsmodell (RFM) for NTNU. RFM skal benyttes som et redskap for å fordele den samlede bevilgningen som NTNU mottar over Statsbudsjettet til fakultetene og fellesadministrasjon.
 2. Styret ber rektor iverksette nødvendige prosesser slik at rammefordelingsmodellen tas i bruk og gis budsjettvirkning fra og med budsjettåret 2018.
 3. Styret ber rektor følge med på effektene av modellen og komme tilbake til styret med endringsforslag om det viser seg å bli behov for det.
-

1. Bakgrunn og gjennomføring av utredningen

Rektor oppnevnte i februar 2016 ei arbeidsgruppe ledet av økonomi- og eiendomsdirektøren som fikk i oppdrag å utrede forslag til en ny rammefordelingsmodell (RFM) for NTNU. Gruppen fikk i mandat å fremme forslag til minst to ulike rammefordelingsmodeller, der minst ett av forslagene skal bygge videre på metodikken i Kunnskapsdepartementets (KD) nye finansieringsmodell. For fullstendig mandat vises til vedlegg til orienteringssak for styret, O-Sak 10/16.

Arbeidsgruppen har gjennomført et omfattende utredningsarbeid med bred involvering av organisasjonen underveis. Gruppen har lagt vekt på å gjennomføre en åpen utredningsprosess, og bakgrunns- og underlagsdokumentasjon fra utredningsarbeidet har underveis blitt lagt ut på nettsiden for prosjektet (<http://www.ntnu.no/fusjon/budsjettmodellen>). Arbeidsgruppen har gjennomført to større høringer. Styret er tidligere orientert om innholdet i og svarene på disse høringene, jfr. bl.a. O-sak 24/16 og O-sak 32/16.

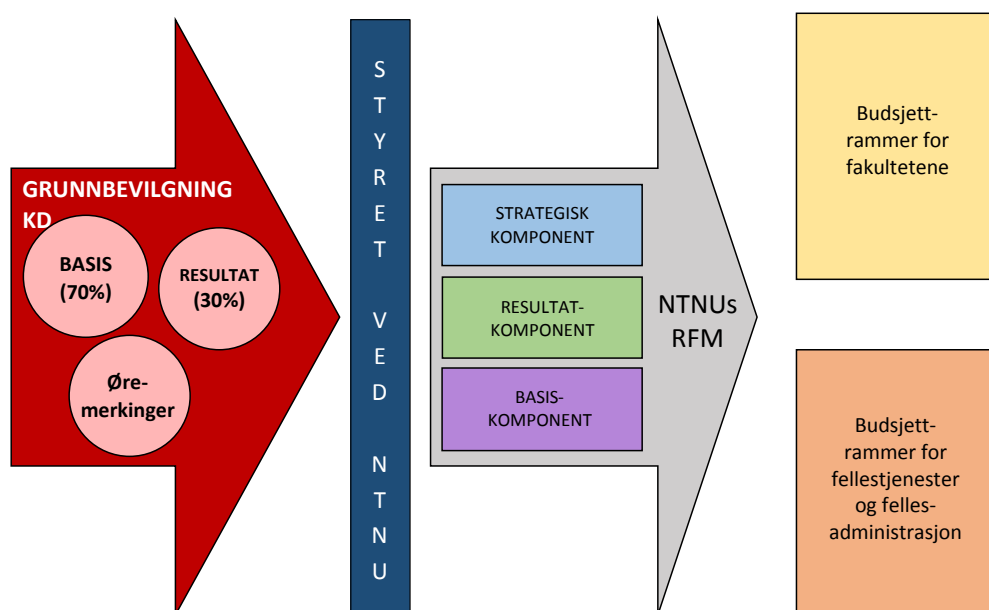
Sluttrapporten med arbeidsgruppas endelige anbefalinger og forslag ble overlevert rektor 7. desember (se vedlegg). Forslagene ivaretar i stor grad de innspillene organisasjonen har gitt gjennom de to høringene som er gjennomført. I sluttrapporten beskrives og drøftes tre alternative rammefordelingsmodeller (modell A, B og C). Alle de tre modellalternativene er basert på KDs finansieringssystem og bygges opp med 3 komponenter:

Strategisk komponent (SO): Den strategiske komponenten skal finansiere/delfinansiere store strategiske satsinger, omstillingsaktiviteter eller andre fellestiltak på NTNU-nivå.

Resultatkomponent: Resultatkomponenten skal belønne fakultetene for god måloppnåelse i henhold til fastsatt insentivstruktur (basert på kvantifiserbare resultatindikatorer).

Basiskomponent: Basiskomponenten skal gi langsiktig, stabil finansiering.

Figur 1 nedenfor viser sammenhengen mellom grunnbevilgningen fra KD, den videre interne fordelingen i NTNU og de sentrale begrepene som benyttes.

Figur 1: Begreper og sammenhenger mellom KDs finansieringssystem og RFM

2. Forslaget til RFM oppsummert:

Rektor tilrår at styret velger modell B som framtidig rammefordelingsmodell for NTNU. Dette er i tråd med arbeidsgruppas anbefaling, og denne anbefalingen har også bred tilslutning i dekanmøtet.

Tabell 1 gir en kort oppsummering av hvordan modell B er utformet:

Komponent	Innhold og indikatorer	Dimensjonering	Merknad
Strategi- og omstillingskomponent (SO)	Stipendiatstillinger, strategiske satsinger, omstillingsaktiviteter mv.	Økes fra 13,5 % i 2017 til 15 % av NTNUs totale ramme i 2021	Økes 0,5 % pr år. Fordeles årlig av styret.
Resultatkomponent utdanning	Studiepoengproduksjon	80 % av KDs sats	Åpen ramme
	Studentutveksling	70 % av KDs sats	Åpenramme
	Kandidatproduksjon	35 % av KDs sats	Åpen ramme
Resultatkomponent forskning	Avlagte doktorgrader	100 % av KDs sats	Åpen ramme
	Inntekter fra EU	100 % av KDs sats	Lukket ramme
	Vitenskapelig publiseringspoeng	100 % av KDs sats	Lukket ramme
	Inntekter fra NFR og RFF	100 % av KDs sats	Lukket ramme
Basiskomponent	Inntekter fra annen BOA	100 % av KDs sats	Lukket ramme
	Langsiktig finansiering av fakultetene, samt finansiering av NTNUs fellesarealer og fellesadministrasjon.	Resultat av modellens lukkingsmekanisme, beregnes som bevilgning fra KD fratrukket komponentene over	Minker frem til 2021 for å finansiere økning i SO til 15 %.

Tabell 1: Oppsummering av modell B

Rektor mener modell B gir et godt grunnlag for å realisere målene i NTNUs strategi, og har en god balanse mellom resultatbasert finansiering, strategiske satsinger og omstillingstiltak. Modell B underbygger NTNUs profil som forskningsuniversitet og gir en forutsigbar utvikling i enhetenes langsiktige basisfinansiering.

Basiskomponenten vil på NTNU-nivå utgjøre 59 % av rammebevilgningen slik startpunktet for ny RFM foreslås fastsatt i 2017, og dette tilsvarer nivået på basisbevilgningen i budsjett for 2017 med dagens fordelingsmodeller.

Resultatkomponenten premierer de samme 8 indikatorene som KD benytter til fordeling av midler i sektoren, men med nedskalerte satser for å få en akseptabel balanse mellom den langsiktige basiskomponenten og resultatkomponenten i modellen. Modell B benytter de samme prinsippene for åpen og lukket ramme for de ulike indikatorene som KD benytter i finansieringssystemet for sektoren. Resultatkomponenten vil ved startpunktet for modellen utgjøre 27% av rammebevilgningen.

Den *strategiske komponenten (SO)* økes fra 13,5 prosent i 2017 til 15 prosent av NTNUs budsjett over en 4-årsperiode. Midlene i denne komponenten fordeles av styret gjennom den årlige budsjettprosessen.

Modellens resultatkomponent gis full budsjetteffekt fra og med innføringsåret 2018. Når startpunktet for modellen skal fastsettes vil rammebevilgningen for hhv. fakultetene og fellesadministrasjonen baseres på fordelingen i det vedtatte budsjettet for 2017. Metodikken ivaretar på denne måten historiske beslutninger og tar hensyn til de organisatoriske endringene som er gjennomført i forbindelse med fusjonen.

3. Modelluavhengige anbefalinger

RFM som verktøy for rammefordeling

RFM skal benyttes som et redskap for intern viderefordeling av den samlede rammebevilgningen NTNU mottar over statsbudsjettet. RFM vil tildele hver av enhetene (fakultetene og fellesadministrasjonen) *en* total budsjetttramme som inkluderer både basismidler og resultatbasert uttelling. Utviklingen i fakultetenes budsjetttrammer vil over tid være avhengig av hvilke resultater enhetene oppnår i forhold til de resultatinsentivene som inngår i RFM. Mekanismene som bestemmer rammefordelingen vil gjennom styrets valg av RFM kunne gjøres forutsigbare og påregnelige, og vil dermed gi enhetene muligheter for langsiktig strategisk planlegging og styring av sin virksomhet.

Fakultetenes uttelling gjennom de ulike insentivene i RFM er ikke ment å skulle finansiere en bestemt aktivitet eller virksomhet. Rammebevilgningen som tildeles gjennom RFM gir fakultetene et strategisk handlingsrom der de selv kan prioritere aktiviteter og områder de vil satse på for å nå egne og NTNUs mål. Fakultetene må vurdere i hvilken grad de vil bruke insentivene i RFM i de interne fordelingene av midler. Videre må det enkelte fakultet vurdere om det skal ha supplerende økonomiske insentiv for å støtte opp under egne prioriteringer og strategier.

RFM bygd på KDs finansieringssystem

Hovedtrekkene i KDs finansieringssystem blir etter revisjonen i 2017 videreført, men med enkelte justeringer av de resultatbaserte indikatorene:

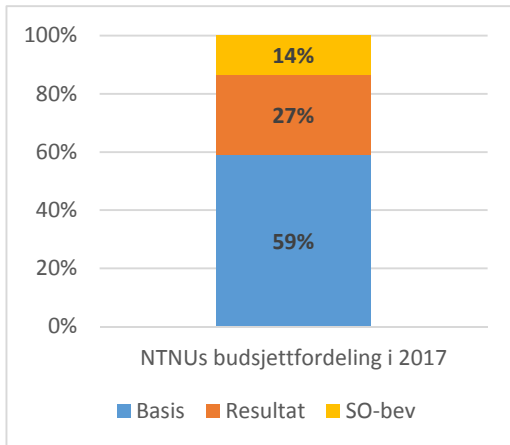
- Indikatoren for studiepoeng (inndelt i seks kategorier, A-F) blir videreført. Indikatoren har *åpen*¹ budsjettramme.
- Ny indikator for antall ferdigutdannede kandidater (omfatter kandidater med bachelorgrad, med mastergrad, høyskolekandidater, kandidater med praktisk-pedagogisk utdanning og enkelte videreutdanninger innen helsefag). Indikatoren har *åpen* ramme.
- Indikator for antall utvekslingsstudenter blir videreført, men gis graderte satser. Det gis høyere sats for studenter som reiser på Erasmus+-avtaler. Indikatoren har *åpen* ramme.
- Indikator for doktorgradskandidater videreføres, og får *åpen* ramme.
- Indikatoren for EU-inntekter utvides til å gjelde alle midler institusjonen mottar fra EU. Indikatoren har *lukket*¹ budsjettramme.
- Indikatoren for inntekter fra Forskningsrådet og Regionale forskingsfond videreføres (med *lukket* ramme).
- Det innføres en ny indikator for inntekter fra bidrags- og oppdragsaktiviteter (ikke inkludert EU og NFR/RFF) for å stimulere samarbeidet med arbeids- og næringslivet. Indikatoren har *lukket* budsjettramme.
- Beregningsmetoden for publiseringsindikatoren er endret for å bidra til en mer fagnøytral publiseringsindikator og for å gi økt stimulans for samarbeid om vitenskapelig publisering nasjonalt og internasjonalt. Indikatoren vil fortsatt ha *lukket* budsjettramme.

Arbeidsgruppa bygger sine anbefalte modellforslag på at RFM i hovedsak skal følge samme metodikk som KDs reviderte finansieringsmodell. Høringene som arbeidsgruppa har gjennomført, viste at organisasjonen ønsker at antallet insentiver i resultatkomponenten i RFM bør være begrenset og at insentivene i KDs reviderte finansieringssystem også bør benyttes i RFM. Høringene viste samtidig at det bør være muligheter for å tilpasse styrken på KD-insentivene og at fakultetene bør ha muligheter for å etablere egne insentiver i tillegg. Arbeidsgruppa og høringssvarene har vært opptatt av at RFM ikke skal skape (nye) hindringer for tverrfaglig og tverrfakultært samarbeid.

Arbeidsgruppa tilrår derfor at de samme 8 resultatinsentivene som inngår i KDs finansieringssystem også benyttes som resultatinsentiver i RFM. Arbeidsgruppa foreslår imidlertid at det gjøres noen mindre tilpasninger av kandidatindikatoren og indikatoren for doktorgradskandidater for å unngå at RFM skaper nye hindringer for samarbeid på tvers i organisasjonen (se nærmere beskrivelse under). Dette innebærer at NTNU legger seg tett opp til finansieringssystemet for sektoren, og RFM vil stimulere til gode resultater på de samme områdene som regjeringen prioriterer og premierer.

Størrelsen på resultatkomponenten i RFM vil avhenge både av hvilke insentiver som velges, styrken på insentivene og hvordan resultatutviklingen («produksjonen») blir fremover for de enkelte indikatorene.

¹ En *åpen* budsjettramme innebærer at det er knyttet faste enhetspriser til resultatindikatorene, slik at all vekst i produksjon vil belønnes med økt bevilgning. En *lukket* budsjettramme betyr at bevilgningsrammen er fast, og det er størrelsen på rammen og den totale produksjonen/uttellingen som bestemmer enhetsprisen. For å oppnå vekst fra et år til et annet innenfor en lukket ramme må institusjonen sin produksjon vokse mer enn gjennomsnittet for sektoren.

I budsjett for 2017 er sammensetningen av komponentene på NTNU-nivå (med dagens fordelingsmodeller) som vist i figur 2.

Basiskomponenten utgjør 59 prosent og resultatkomponenten utgjør 27 prosent. Dette er gjennomsnitt for hele NTNU og det er variasjoner mellom fakultetene for alle 3 komponenter.

Figur 2: Komponent sammensetning i NTNUs budsjett for 2017.

NTNU må sette av midler til SO-komponenten og til finansiering av fellesadministrasjonen og fellesarealer innenfor rammen fra KD. I praksis innebærer dette at NTNU i RFM må *nedskalere* satsene for alle eller noen av insentivene i KDs finansieringssystem for å få et akseptabelt balansert forhold mellom resultatkomponenten og basiskomponenten. I modellalternativene har arbeidsgruppa valgt ulike presentsatser ved nedskalering av ulike indikatorer, men det relative forholdet mellom KDs satser for en gitt indikator holdes fast i alle simuleringer. I den anbefalte modellen for RFM fra arbeidsgruppa, modell B, er utdanningsinsentivene samlet satt til 70 prosent av KDs satser, mens forskningsinsentivene er satt lik KDs satser. Modellforslagene beskrives nærmere i avsnitt 4.

Nærmere om de enkelte resultatinsentivene i RFM

Arbeidsgruppa foreslår at indikatoren for studiepoeng videreføres med samme metodikk, og med det samme relative styrkeforholdet mellom kategorier som i KDs finansieringsmodell.

Studiepoengindikatoren skal stimulere til god utdanningsproduksjon, og gi insentiv til å utvikle god utdanningskvalitet og gode læringsmiljø. Arbeidsgruppa tilrår at det kun gis uttelling i resultatkomponenten for de studiepoengene som KD gir uttelling for, dvs. *egenfinansierte* studiepoeng. Dette betyr at eksternfinansierte studiepoeng ikke inkluderes som indikator i RFM, slik tilfellet var i NTNUs tidligere inntektsfordelingsmodell (IFM) (jf. sluttrapporten kapittel 5.1). For eksternfinansierte studiepoeng bør betalingen som oppnås direkte være et sterkt nok insentiv i seg selv. Det foreslås imidlertid at det historiske nivået på bevilgningen for eksternfinansierte studiepoeng legges inn i fakultetenes rammebevilgning ved innføring av RFM i 2018. Høgskolene har ikke gitt uttelling for eksternfinansierte studiepoeng i sine budsjettfordelingsmodeller.

Arbeidsgruppa tilrår at det gjøres tilpasninger i kandidatindikatoren i RFM. Målet med den nye kandidatindikatoren er ifølge KD å stimulere til bedre gjennomføring av gradsstudier, noe som er en utfordring også for NTNU. Noen fakulteter er i dag betydelige leverandører av enkeltemner til studieprogram som eies av andre fakulteter. Den nye kandidatindikatoren kan skape nye hindringer for tverrfaglig samarbeid ved at fakultetene som kun leverer enkeltemner til studieprogrammet, får redusert uttelling. Dette forsterkes av at KD finansierer innføringen av kandidatindikatoren ved å hente penger fra indikatoren for studiepoeng.

Arbeidsgruppa tilrår derfor å redusere effekten av kandidatindikatoren og styrke studiepoengindikatoren med tilsvarende beløp. Dermed dempes de uheldige effektene som den nye kandidatinkatoren vil kunne skape, samtidig som at den fortsatt vil stimulere vertsfakultet til å arbeide for økt gjennomføringsgrad. Det vil være behov for å overvåke effektene kandidatindikatoren gir i

forhold til tverrfaglig og tverrfakultært samarbeid. For øvrig videreføres indikatoren med samme innplassering av ulike studieprogram og forhold mellom satser som i KDs finansieringsmodell.

Indikatoren for doktorgradskandidater gir uttelling for avlagte doktorgrader. Uttellingen gis gjennom en fast sats, og insentivet vil fra 2017 ha *åpen ramme* i KDs finansieringssystem. Insentivet vil stimulere til økt gjennomstrømming. I situasjoner der flere fakulteter samarbeider om veiledning av kandidaten tilrås det at uttellingen i RFM fordeles etter samme metodikk som ble benyttet i IFM. Dette innebærer at hovedveilederens fakultet gis en andel på 0,7 av uttellingen, mens biveilederens fakultet gis en andel på 0,3.

Det tilrås at de øvrige fire resultatindikatorerne (studentutveksling, inntekter fra BOA, NFR/RFF og EU) videreføres som i KDs finansieringssystem. Disse stimulerer på ulike måter til økt kvalitet i forskning, til økt internasjonalisering og til økt samarbeid med samfunns- og næringslivet, mv.

Startpunkt og innfasing av RFM

Ved innføring av RFM, må det fastsettes et startpunkt for komponentsammensetningen i modellen. Dette kaller vi kalibrering av modellen. Effektene av modellen vil komme i årene etterpå.

Arbeidsgruppa tilrår at startpunktet for RFM (kalibreringen) fastsettes med utgangspunkt i budsjetttrammene og den interne budsjettfordelingen som styret har vedtatt for NTNU for 2017, og med innarbeiding av bevilgning for å dekke internhusleie. Endringene i faglig og administrativ organisering som ble gjennomført fra 1. januar 2017 er innarbeidet og tatt hensyn til i rammefordelingen. Den anbefalte kalibreringsmetoden innebærer ingen omfordeling mellom fakultetene i kalibreringsåret (2017). Dette sikrer at historiske tilpasninger som er gjort bl.a. for å ivareta fakultetenes egenart blir videreført. Første år for tildeling gjennom RFM vil være 2018. Modellen gis da full virkning i 2018 ved at endringer i produksjonsresultatene får budsjetteffekt.

Arbeidsgruppa tilrår, på samme måte som KD, at det ved kalibreringen av ny RFM benyttes treårige gjennomsnitt for resultatindikatorerne så langt datakvaliteten gjør dette mulig. Dette gjøres for å unngå at ekstremverdier i produksjonsresultater i enkelte år får stor innvirkning på utgangsposisjonen. Nærmere beskrivelse av kalibreringsmetoden finnes i avsnitt 6.2 i sluttrapporten fra arbeidsgruppa.

Innfasing av bevilgningene til internhusleie

Arbeidsgruppa tilrår (som nevnt over) at bevilgningene til internhusleie tas inn i RFM og legges inn som en del av enhetenes rammebevilgning ved innføring av modellen i 2018. Arbeidsgruppa tilrår at framtidig internhusleie beregnes likt for alle enheter og alle campuser. Framtidige behov for nye arealer må i utgangspunktet finansieres gjennom resultatkomponenten i RFM, eller gjennom økte eksterne inntekter. Enhetene vil da selv måtte prioritere mellom å bruke midlene til mer areal eller til å styrke kjernevirksomheten. Tildeling av nye studieplasser fra KD innebærer også økt basisbevilgning som bl.a. skal dekke økte arealkostnader.

Styret vil ha mulighet til å justere rammebevilgningen for enhetene for å finansiere fellesrom i nye bygg, for å delfinansiere strategiske tiltak som for eksempel ny forskningsinfrastruktur eller andre større utbyggingsprosjekter som realiseres i forbindelse med NTNUs campusutvikling.

Finansiering av administrasjon

I tråd med svarene fra høringene legger ikke arbeidsgruppa opp til at det innføres resultatinsentiver for administrasjon, eller å endre måten som administrasjonen er finansiert på i forhold til i dag. Dette betyr at administrasjonen ved fakultetene og instituttene fortsatt vil bli finansiert gjennom fakultetets totale budsjettramme. Det vil være opp til hvert enkelt fakultet å dimensjonere administrasjonen

innenfor sitt samlede budsjett innen rammen av vedtatte bemanningsplaner. Fellesadministrasjonen vil motta en egen årlig bevilgning gjennom RFM som også skal dekke fellesarealer og vedlikeholdsetterslep som ikke dekkes gjennom internhusleie.

Utredningsarbeidet viser at det i dag er ulik praksis rundt om i NTNU når det gjelder bruk av internfakturerings bl.a. når det gjelder administrative tjenester, leiesteder og annen infrastruktur mv. Arbeidsgruppa anbefaler av det utredes og fastsettes klarere retningslinjer for internfakturerings, både innad i fellesadministrasjonen, i mellom fellesadministrasjonen og fakultetene, og i mellom fakultetene.

Strategi- og omstillingskomponenten

Nivået NTNU har opparbeidet på rammen for strategi og omstilling har vært en viktig suksessfaktor for faglig og strategisk utvikling. Dette gjelder særlig innenfor forskning, men slike satsinger spiller en økende rolle for å modernisere undervisning og styrke kvaliteten også innenfor utdanningsområdet. Arbeidsgruppa hevder at både fusjonen og størrelsen på nye NTNU, tilsier at organisasjonen også framover bør prioritere faglig og administrativ fornyelse og videreutvikling.

I tråd med mandatet tilrår arbeidsgruppa at 15 prosent av bevilgningen fra KD settes av til strategi- og omstillingsmidler (SO-komponenten). Per i dag utgjør SO-komponenten på institusjonsnivå 13,5 prosent av NTNUs totale budsjett, hvorav ca. 10 prosent er stipendiatstillinger. Arbeidsgruppa tilrår en gradvis opptrapping av SO-komponenten med en økning på 0,5 prosentpoeng per år inntil et nivå på 15 prosent er nådd. I tillegg forutsettes fakultetene å sette av midler til strategi og omstilling i sine egne fordelingsmodeller. Til sammen vil dette gi NTNU økte muligheter for målrettede tiltak for økt kvalitet innen utdanning og forskning.

Arbeidsgruppa foreslår at prosjektene som SO-komponenten skal finansiere, vedtas av styret etter innstilling fra rektor som en del av den årlige budsjettprosessen. SO-midlene skal finansiere/delfinansiere større *strategiske satsinger, omstillingsaktiviteter eller andre fellestiltak* på NTNU-nivå. Prosjektene i SO-komponenten forutsettes å være *tidsavgrensede* og ikke ha varig karakter. Prosjektene skal ha *tydelige mål og resultatkrav* som kan evalueres underveis og/eller ved prosjektets avslutning. For en del av prosjektene kan det være hensiktsmessig å inngå egne utviklingsavtaler for å klargjøre mål og forventede resultater av prosjektet, hvordan finansieringen skal fordeles og hvem som har ansvar for videreføring etter prosjektets slutt. I slike avtaler kan det formuleres eventuelle betingelser for finansiering og krav om evaluering underveis i prosjektet.

4. Arbeidsgruppas anbefalinger om valg av RFM-modell:

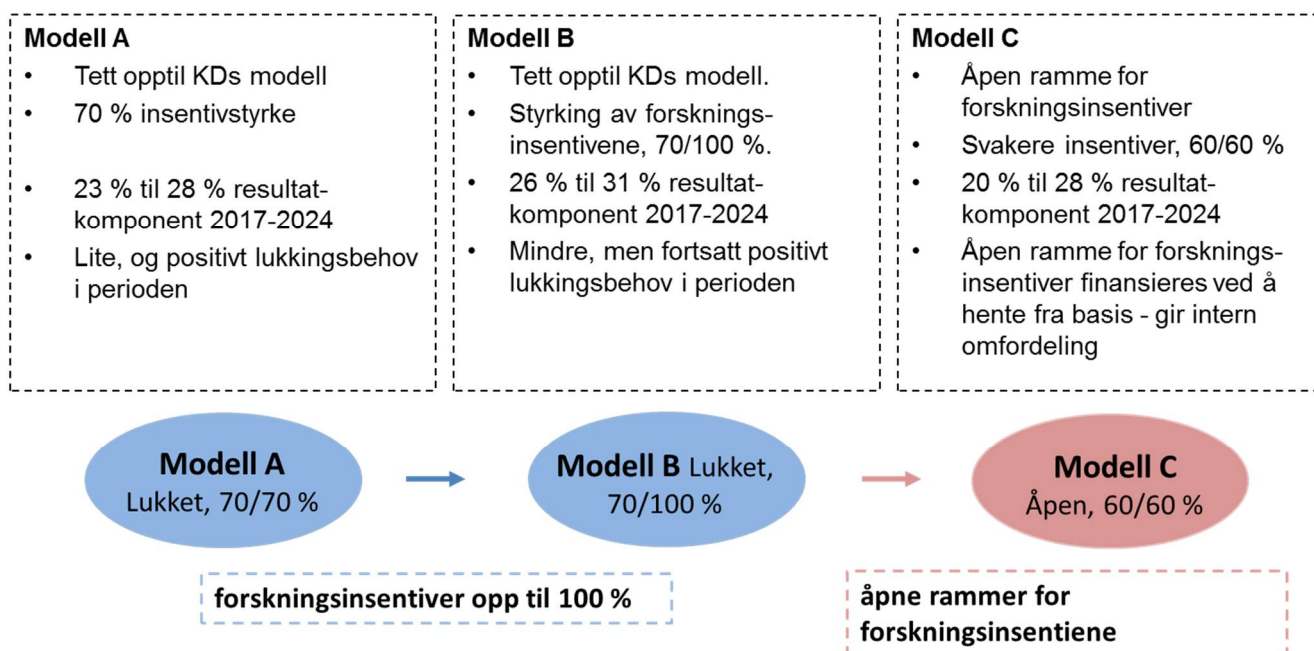
I sluttrapporten beskrives og drøftes tre alternative rammefordelingsmodeller. Alle alternativene bygger på og inneholder de samme åtte resultatindikatorer som KDs finansieringssystem. I alle modellalternativene er størrelsen på kandidatindikatoren redusert slik at halvparten av insentivmidlene for kandidater legges til studiepoengindikatoren slik som beskrevet over.

De tre modellalternativene representerer ulike måter å bygge opp resultatkomponenten i RFM på mht. *styrken* på insentivene, og om insentivene gis *åpen eller lukket budsjetttramme* i RFM. I resultatkomponenten for utdanning inngår insentivene for studiepoengproduksjon, utvekslingsstudenter og kandidatproduksjon. I resultatkomponentene for forskning inngår insentivene for ph.d.-kandidater, inntekter fra EU, inntekter fra NFR/RFF, inntekter fra BOA- og publisering. Det må nevnes at flere av insentivene fanger opp resultater fra begge virksomhetsområdene, og at skillet mellom områdene ikke er entydig. Samtidig er tyngdepunktet i utdanningsinsentivet dannet av resultater fra utdanningsområdet, og tilsvarende er for forskningsinsentivet.

Modell A har åpen/lukket ramme som i KDs finansieringssystem, og alle insentivene gis en styrke på 70 prosent i forhold til KDs satser. Dette gir en modell som er utdanningsdrevet. Modell B bygger på de samme forutsetningene, men styrken på forskningsinsentivene er økt til 100 prosent av KDs satser/rammer. Dette gir en modell som er like utdanningsdrevet, men med sterkere forskningsinsentiver i tillegg. I modell C er *alle* resultatinsentiver gitt *åpen* ramme i RFM, samtidig som styrken på alle insentivene er vektet ned til 60 prosent. Dette gir en modell som er mer dynamisk, hvor resultatinsentivene knyttet til forskning gis økt betydning og effekt over tid. Resultatene som de tre modellene gir over tid er nærmere beskrevet og drøftet i sluttrapporten.

Hvis RFM beregner en total bevilgning som er forskjellig fra den bevilgningen NTNU får fra KD, oppstår det et avvik som modellen må ha mekanismer for å lukke. Dette avviket kan være positivt eller negativt. Lukkingsmekanismen som arbeidsgruppa har valgt, er å legge til/hente midler fra fakultetenes kalkulte basisbevilgning. Dette fordeles mellom fakultetene etter den relative fordelingen av basisbevilgningen i forrige budsjettår. Et positivt lukkingsbehov betyr at basiskomponenten øker.

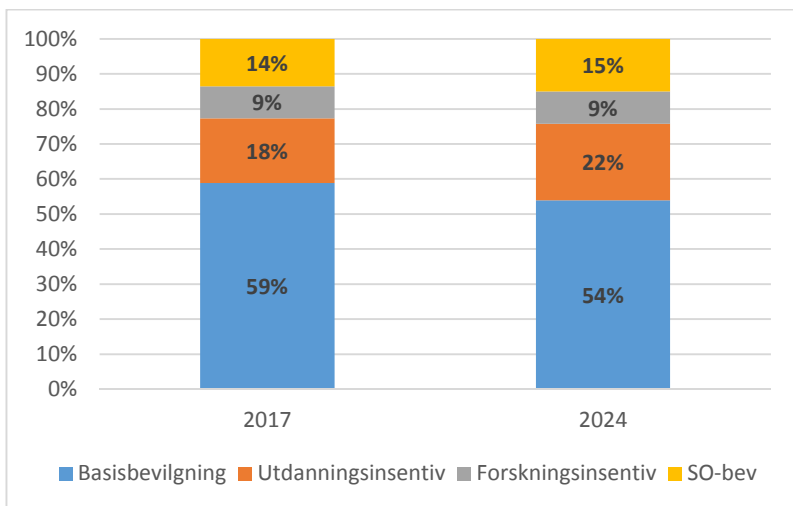
De tre modellforslagene fra arbeidsgruppa er skjematisk oppsummert i figuren under.

Figur 3: Modell A-C: Oppsummerende beskrivelse av modellene

Figuren nedenfor viser fordelingen av NTNUs totale bevilgning i hhv. 2017 og 2024 fordelt på de ulike komponentene for arbeidsgruppens anbefalte modell B. Arbeidsgruppa har i simuleringene lagt til grunn samme årlige produksjonsvekst for årene 2016 til 2022 som gjennomsnittet for årene 2011 til 2015 (per indikator).

Modell B starter med samme fordeling som i budsjett 2017, jf. figur 2. Resultatkomponentene for utdanning vokser fra 18 til 22 prosent i perioden 2017-2024. Andelen basiskomponent minker tilsvarende. I dette vekstscenariet øker kronebeløpet for alle komponenter.

Figur 4 Modell B: Endring i fordelingen av NTNUs totale bevilgning fordelt per komponent som inngår i RFM (forutsetning om samme årlige vekst per indikator som for produksjonsårene 2011 til 2015).

Modell A har til sammenligning en mindre resultatkomponent i startåret (24 prosent) enn modell B, og en mindre og stabil andel forskningsinsentiver (6 prosent). Andelen utdanningsinsentiver øker til fra 18 til 22 prosent i perioden i modell A.

I tråd med de høringssvarene som ønsket en mer resultatdrevet og dynamisk modell, laget gruppen modell C hvor også forskningsinsentivene gis åpne rammer, men hvor satsene på alle insentiver reduseres til 60 prosent for å dempe omfordelingseffektene i basiskomponenten. Modell C har en enda mindre resultatkomponent i startåret enn modell A og B, men den åpne rammen for forskningsinsentivene fører til vekst i andelen forskningsinsentiver fra 5 til 9 prosent og andel utdanningsinsentiv fra 16 til 19 prosent. I denne modellen reduseres basiskomponenten for fakultetene for å finansiere resultatkomponent forskning. Dette gir betydelige omfordelingseffekter mellom fakultetene og mindre forutsigbarhet.

I tråd med mandatet fremmer arbeidsgruppa to modeller (B og A) som mulige forslag til RFM. **En samlet arbeidsgruppe tilrår at modell B velges som NTNUs framtidige RFM.** En samlet arbeidsgruppe fraråder modell C.

Arbeidsgruppa mener at fakultetene bør ha frihet til selv å utforme egne viderefordelingsmodeller. Arbeidsgruppa anbefaler samtidig at fakultetene i sine interne fordelingsmodeller benytter den samme metodikken, med de samme komponentene, begrepene og simuleringsverktøyene, som inngår i RFM.

5. Rektors vurderinger

Etter rektors vurdering har arbeidsgruppa gjennomført et grundig og godt utredningsarbeid som ivaretar føringene i mandatet. Det er gjennomført to omfattende høringer underveis, og innspillene fra organisasjonen er godt ivaretatt i de forslagene som er lagt fram i sluttrapporten. Rektor er særlig tilfreds med de forenklingene modellforslagene representerer, og synes at arbeidsgruppen har lyktes bra med å utforme forslag til en enklere og mer transparent budsjettfordelingsmodell. Forslagene vil gi gode muligheter for forenkling og effektivisering av budsjettarbeidet.

Rektor vil tilrå en framtidig RFM basert på modell B slik den er beskrevet i arbeidsgruppas sluttrapport. Modell B ble enstemmig anbefalt fra arbeidsgruppen, og denne anbefalingen har også bred tilslutning i dekanmøtet.

Modell B legger et godt grunnlag for å realisere målene i NTNUs strategi. Modell B har en større resultatkomponent enn de andre modellalternativene, men størrelsesforholdene mellom den strategiske komponenten, resultatkomponenten og den langsiktige basiskomponenten er på NTNU-nivå det samme som i budsjettet for 2017. Rektor mener modell B vil gi en rimelig belønning for oppnådde produksjonsresultater og resultateksponering av virksomheten, samtidig som modellen sikrer omstillingsevne og oppfølging av universitetspolitiske beslutninger over tid.

Modell B er utdanningsdrevet slik som KDs finansieringssystem, men styrken på forskningsinsentivene er i modell B satt til 100 prosent og utdanningsinsentivene er satt til 70 prosent av KDs satser. Det er viktig at NTNU har sterke insentiver for forskning i sin RFM, for å underbygge NTNUs ambisjoner som forskningsuniversitet sett i både nasjonal og internasjonal sammenheng. Modell B vil stimulere til fortsatt vekst i eksterne inntekter, og samtidig stimulere til at NTNU oppnår gode resultater i forhold til KDs finansieringssystem.

Modell B gir samlet sett en god balanse mellom utdannings- og forskningsinsentivene og gir styret et strategisk handlingsrom gjennom en SO-komponent på 15 prosent. Til sammen underbygger modell B NTNUs profil som forskningsuniversitet, samtidig som rollen som breddeuniversitet med ansvar for å levere utdanninger innenfor en rekke viktige samfunnsområder, ivaretas. Slik modell B er utformet vil den sikre at utviklingen i rammebevilgningen er forutsigbar.

Simuleringer som arbeidsgruppen har gjort, viser at modell B er robust og reagerer som forventet i forhold til ulike scenarier for framtidige endringer i produksjonsresultater, både for NTNU samlet og i fordelingen mellom ulike fakulteter. Det vil samtidig være en viktig oppgave i NTNUs virksomhetsstyring å fortløpende følge med på effektene av rammefordelingsmodellen for å vurdere om modellen har virkninger og effekter som ikke er tilsiktede.

6. Videre oppfølging

Rektor ønsker at utformingen og styrken på ulike insentiver skal være kjente og forutsigbare for budsjettene, og vil tilrå at ny RFM skal gis full effekt fra og med budsjettåret 2018. Dermed kan ny RFM benyttes som redskap for å realisere NTNUs strategi og fusjonsplattform og den videre oppfølgingen av fusjonen, uten at det oppstår tidstap på grunn av omlegging av finansieringssystemet.

Arbeidsgruppa har benyttet forslaget til statsbudsjettet for 2017 som grunnlag for sine modelleringer og simuleringer. Stortinget vedtok ved behandlingen av statsbudsjettet for 2017 egne overgangsordninger i 2017, og ba videre om at de nye resultatinsentivene skal innføres over 3 år. I praksis vil dette i første rekke gjelde innføring av den nye kandidatindikatoren. I og med at størrelsen på dette insentivet halveres i RFM, er det trolig ikke behov for slike overgangsordninger i NTNUs interne budsjettfordeling.

Det gjenstår en del videre utrednings- og oppfølgingsarbeid for at ny RFM skal kunne implementeres fra og med budsjettåret 2018. Viktige slike oppgaver er bl.a.:

Utvikling av viderefordelingsmodeller for fakultetene og fellesadministrasjonen:

Rektor legger til grunn at fakultetene bør ha frihet til selv å utforme sine viderefordelingsmodeller, og fakultetene må ha handlingsrom til å gjøre egne prioriteringer når det gjelder størrelsesforholdet mellom ulike komponenter, og mulighet til å tilpasse styrken på og mellom ulike resultatinsentiver.

Rektor viser samtidig til anbefalingen fra arbeidsgruppa om at det benyttes den samme metodikken, med de samme komponentene, begrepene og simuleringsverktøyene, i fakultetenes viderefordelingsmodeller som i RFM. En slik felles grunnstruktur vil sikre en rammefordelingsmodell som er enkel og transparent, og som er lett å kommunisere i organisasjonen.

Felles metodikk (regnemodell) og begrepsbruk vil bidra til at NTNUs virksomhetsstyring, budsjettoppfølging og øvrig rapportering kan effektiviseres, digitaliseres og samordnes bedre enn det dagens mange viderefordelingsmodeller gir muligheter for. Rektor vil på bakgrunn av dette ta initiativ til at utviklingen av slike viderefordelingsmodeller organiseres og gjennomføres som en felles prosess slik at det utvikles viderefordelingsmodeller som er konsistente med RFM mht. metodikk og simuleringsverktøy. Dette vil også bidra til erfaringsutveksling mellom fakultetene underveis i prosessen. Prosessen må legges opp slik at viderefordelingsmodellene er behandlet i fakultetenes styringsorganer før sommeren.

Gjennomgang av SO-komponenten:

Det må før styrets behandling av planleggingsrammene for budsjettet i 2018, gjøres en gjennomgang av eksisterende prosjektportefølje som er finansiert av SO-midler. Formålet med gjennomgangen vil være å sikre at alle igangværende prosjekter tidsavgrenses. Noen SO-bevilgninger er i dag en kombinasjon av forpliktelser, tiltak, utviklingsprosjekter og styrking av fellesadministrative tjenester. I tilfelle disse skal videreføres må dette dekkes innen ordinær ramme for fakultetene/fellesadministrasjonen. Slike prosjekter forutsettes faset ut av SO-komponenten. Dette krever at en gjennomgang av hvor ansvaret for disse tiltakene skal plasseres og hvordan de skal finansieres.

Gjennomgang og kvalitetssikring av datagrunnlag og beregninger som skal legges til grunn for endelig kalibrering av modellen:

Det må i kvalitetssikringen hentes inn endelige produksjonsdata for ulike resultatindikatorer og gjøres beregninger av resultatkomponenten i 2017 basert på endelige satser fra KD, mv. Det må også gjøres en del avklaringer knyttet til innfasingen av bevilgningene til internhusleie, bl.a. i forhold til håndteringen av leide lokaler og nye fellesarealer.

Utvikle retningslinjer for internfakturering:

Det er behov for en kartlegging av omfanget av ulike former for internfakturering som grunnlag for å definere hvilke tjenester som den ordinære rammefinansieringen skal dekke og hvilke forpliktelser dette medfører for enhetenes tjenesteleveranser. Det vil være naturlig å spesifisere hvilke tjenester som skal være gratis for andre interne brukere og enheter, og hvilke prinsipper som skal legges til grunn for internprising der dette er nødvendig for å regulere etterspørselen eller for å dekke direkte merkostnader som oppstår som følge av andre enheter sin bruk.

For at ny RFM skal kunne implementeres fra og med budsjettåret 2018 må de ulike utredningene og oppfølgingsaktivitetene være gjennomført før sommeren.

Vedlegg: Forslag til framtidig rammefordelingsmodell (RFM) – Sluttrapport – 07.12.2016